

Lelde Fauja

stiv, bērnī
un piēci randīnī

ZNAIGZNE

821.174-31
Ja 880

Vāka dizaina autore *Krista Miltiņa*

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Lelde Jauja, 2020

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2020

ISBN 978-9934-0-8834-6

VĪRS

Uz kafijas galdiņa mētājas nogriezts kājas ikšķa nags. Nolieku savu karstmaižu šķīvi tam blakus un šņākdama eju pēc trauku lupatiņas. Acīmredzot, kamēr Kirils pedikirējās, pulkstenis nosita divpadsmit, tāpēc nācās steigties un aiz sevis atstāt kristāla nadziņu. Ja šovakar piemērišu viņam pie īstā pirksta, mēs dzīvosim ilgi un laimīgi. Ja burkšķēšu, ka kāds nemāk aiz sevis savākt, man atbildēs, lai eju ķeksēt ārā savus rižos matus no duškabīnes notekas.

Jauno gadu sagaidījām labi – meitenes nekāvās, izņemot vienu reizi, kad Karlīna uzgrūda Meiju uz radiatora, vēl bija neliels cīniņš pie čipsu bļodas. Es pati šoreiz nedabūju ar šampanieša korķi pa krūti, atkrita ginekoloģes apmeklējums otrajā janvārī kā pagājušajā gadā. Ballīte bija mierīga, Kirils mani besija tikai mazliet virs vidējā, un tas ir ievērojami mazāk nekā parasti.

Ir tādi plīša mērkaķi, kuros iestrādāts mehānisms – kad parauj asti, mērkaķis sāk vibrēt, raudams asti atkal iekšā. Es esmu tas mērkaķis. Kad pēc darba abi ar Kirilu pārrodamies mājās, mana aste jebkurā brīdī var tikt parauta, un tad es vibrēju aizkaitinājumā. Un, kad vibrēšana beidzas, Kirils to parauj atkal. Ne jau speciāli. Viņš ir pārāk noguris, lai tērētu savus resursus

manis kaitināšanai. Es toties dāsni izšķiežu savējos, īgņojoties uz vīru.

Viņš šļūc pa dzīvokli. Nevis iet, bet šļūc – čības čikst, grīda švikst. Man galva plīst no tāda trokšņa. Ar drūmu skatienu dedzinu Kirila pakausī caurumu. Viņš pagriežas, bakstīdams no zobu starpas karbonādes palieku.

– Kas ir, Ri? Ko es atkal nepareizi daru? Pati to karbonādi cepi.

Es neko nesaku.

Man pat sācis riebties, ka viņš mani sauc par Ri. Mans vārds ir Rigonda, un pie tā arī paliksim. Reiz, kad vēl bijām svaigi iemilējušies, jūsmojām, cik skaisti un īpaši ir tas, ka mana vārda pirmā zilbe ir kā sākums viņa vārda otrajai zilbei. Toreiz visur meklēju zīmes, ka esmu satikusi īsto vīrieti. Tagad skenēju katru Kirila kustību, lai varētu pēc iespējas vairāk un kvalitatīvāk viņam piesieties. Zinu, ka stulbi, bet tā es jūtos. Ir apnicis tā justies. Vajag rīkoties, vajag kaut ko izlemt. Šis ir labs brīdis, lai uzspēlētu Jaungada apņemšanās spēli. Izvelku no somas jauno, smuko plānotāju, uzšķiru 31. decembrī. Ierakstu: “Pieņem lēmumu!” Dodu sev gadu, lai izdomātu, ko darīt ar Kirilu, ar šīm attiecībām. Mums nav obligāti jāpaliek kopā, mēs drikstam šķirties, ja es neesmu laimīga. Būt kopā ķeksīša pēc es negribu, vismaz man tā šķiet. Protams, kļūst bail, tiklīdz sāku tā pavisam reāli iztēloties, kā izskatītos dzīve pēc šķiršanās – ar meiteņu loģistiku un visu pārējo. Komfortiņš negrib, ka mēs šķiramies, komfortiņš valda pār mani, bet esmu apņēmības pilna tam pretoties.

Kirils nefiltrē, ko viņš saka. Vienmēr viss, kas galvā, tas uz mēles. Es viņam atgādinu: “Būsim pieklājīgi, nesauksim lietas īstajos vārdos!” Tas neatbilstot viņa principiem. Lietas esot jāsauc īstajos vārdos. Labi, darīšu tāpat – pasūdzos, ka Kirils neizrāda iniciatīvu un viss uz maniem pleciem. Kirils atbild, ka man par to jābūt pateicīgai, jo viņš ir gatavs pielāgoties jebkam. Tā nemaz nav. Nav nemaz viņš tik elastīgs plastilīns, kā pašam šķiet. Brīžiem viņš ir vecs un sakaltis, un tad man jālauza galva, ko darīt – mest ārā vai mērcēt siltā ūdenī ar cerību atdzīvināt.

Viņš mani besī. Apnicis. Agrāk Kirils atstāja man uz galda romantiskas zīmītes, tagad – nagus. Samierināties ar to neesmu gatava. “Stulbais krievs!” es viņam dažreiz uzkliežu. Nekad to nedaru dusmās; tas ir jociņš, ko saprotam vien mēs divi – Kirils un es. Patiesībā viņš nav ne stulbs, ne krievs. Dzimtā valoda viņam ir krievu, tas gan, bet dzīslās rit tāds asiņu kokteilis, ka nevar izsekot līdzī ne tā sastāvdaļām, ne proporcijām. Joka turpinājumā Kirils mani nosauc par “tikumīgo latvieti”. Es patiesībā nemaz neesmu... Esmu jau esmu.

* * *

- Tu šorīt pēc Pugačovas izskaties.
 - Tas ir domāts kā kompliments?
 - Tev sejā skropstu tuša uzsprāga?
 - Ej tu!
- Karlīna iznāk no savas istabas.
- Mammīt, kas tev ar seju?
 - Kas man ir ar seju?

– Redzi, ar bērna muti runā patiesība.

Pieeju pie spoguļa. Skropstu tuša mazliet izplūdusi. Loki zem acīm tumšāki nekā parasti – tas tāpēc, ka līdz trijiem šuvu Meijai sirsniņu kostīmu Valentīndienas koncertam bērnodārzā.

– Mamma pēc pandas izskatās, vai ne, Karlīn?

– Jā! Pēc sapelējušas pandas!

Komplimentiem birstot man aiz muguras, eju modināt Meiju. Pastāv cerība, ka viņa mani neapsmies. Gluži otrādi – meitiņa pieglaužas ar savu gultas krāšniņā uzsildīto ķermenīti un pielej mani ar vismaigāko maigumu – pat maigāku nekā zefīrs “Maigums”.

Tikmēr Kirils ir iegājis vannas istabā un tur pazudis uz visiem laikiem. Ne tikai es stāvu pie tās durvīm sakrustotām kājām, bet arī meitenes.

– Tēti, ko tu tur dari? Krāso lūpas?

Karlīna gardi nosmejas pati par savu joku, tad nopietni piebilst: – Tēti nekrāso lūpas. Tikai mammas krāso. – Kad mēģinu kaut ko iebilst, Karlīna lietišķi turpina: – Zinu, tu teiksi, ka ir arī tādi tēti, kas krāso, bet mani tas neinteresē.

Dauzu pie durvīm.

– Kiril, tas vairs nav smieklīgi! Tev mājās ir trīs sievietes, bet tu pucējies ilgāk nekā mēs visas kopā!

Beidzot Kirils ir gatavs. Viņš sakopies iznāk no vannas istabas, smaržu mākoņa pavadīts. Āksts!

Pirms izešanas viņš vēl nopēta sevi priekšnama spogulī un sakārto nepaklausīgu matu šķipsnu. Meija viņu vēro un dara to pašu. Karlīna neiecietīgi jautā:

– Tēti, tu princese esi, vai?

– Princis. Tavas mammas sapņu princis.

Es tik žultaini iesmejos, ka nobiedēju visus, pat sevi. Kirils domīgi aizpogā Meijai mēтели, un visi dodas prom. Dzirdu, kā viņi, gaidīdami liftu, zirgojas, un man kļūst skumji. Kas ar mani notiek? Vai kļūstu par sievu no bērnības dienu “Dadža” karikatūrām – to, kura sagaida vīru mājās ar mīklas rulli rokā? Kirils mani traucina, kaitina, neapmierina, uzvelk, besī – es varētu turpināt šo sarakstu, bet zinu, cik nepareizi un postoši tas ir. Atļāvos reiz pasūdzēties savai mammai, bet uzreiz dabūju trūkties. Man esot tik labs vīrs ar tik daudzām labām īpašībām – sevišķi manas mammas paaudzes iecienītajām “nedzer, nepīpē, nestaiģā apkārt pie citām”. Tik rūpīgs tēvs savām meitiņām un vienkārši labs cilvēks. Toreiz apklusu, sarunu neturpināju, bet iekšēji...

Labi, ka man tai iekšienei ir kvalitatīvi izpolsterētas sienas, gluži kā greznā trakonamā. Vari kliegt, spiegt, spārdīt, daudzīt, bet ārpusē neviens pat nenojauš, kādu ārprāta performanci palaiž garām. Tā nu es sēdēju, šķietami bezrūpīgi mizoju kartupeļus, bet, ja kāds būtu manī ielūkojies pa vēdlodziņu, neko patīkamu tur neredzētu. Es zinu, ka Kirils ir labs cilvēks – tāpēc jau viņu apprecēju –, bet ar to man šobrīd vairs nepietiek. Labu cilvēku ir daudz, visās grāvmalās mētājas!

* * *

Kad abi ar Kirilu saejam ragos, mūsu strīdu formula ir šāda: mana neapmierinātība + Kirila “viss kārtībā, nepūt no mušas ziloni” + mans “es jūtos slikti, mierini mani!”.

Ironiskā kārtā vissmagāko strīdu sākums vienmēr ir bijis kāds jauks žests. Toreiz, kad impulsīvi nopirku *last minute* ceļojumu divatā uz Spāniju, Kirils sadusmojās. Mēģināju saprast, kur ir problēmas sakne, jo agrāk spontāni ceļojumi bija viens no mūsu attiecību pamatelementiem (kopā ar biežu seksu un seriālu “*The Sopranos*”). Beigās dabūju redzēt gabaliņu no tā, kas aisbergam zem ūdens: Kirilam bijis svaigs strīds ar mammu (pie kuras gatavojos atstāt meitenes), viņa bija kritizējusi manu pieeju meitu audzināšanā (klasiķa – kura vīramāte to nedara?), Kirils iecirties, ka viņa pārāk daudz atļaujas līst, kur nevajag, un labāk tad lai mūs ciemos drīzumā negaida. Skaidrs, ka pēc tam suņa acīm atgriezties un lūgt veselu nedēļu pie-skatīt meitenes viņam nešķita vilinoši. Kad strīdoties visas Kirila kārtis beidzot bija galdā, es spēju saprast un pieņemt izveidojušos situāciju, bet, ārprāts, cik ilgi bija jārokas līdz konflikta saknei! Smags darbs ar lāpstu, sirpi un āmuru.

* * *

- Ki, kāpēc tu man vairs nedziedi krievu balādes?
- Tāpēc, ka mēs jau esam citā fāzē.
- Kādā?
- Tādā, kad vairs necenšamies uz otru atstāt nezin kādu iespaidu, jo pārāk labi viens otru pazīstam.
- Tad ko, viss, nekādas romantikas?
- Es esmu kā onkulītis tajā anekdotē: “Es vienreiz pateicu, ka tevi mīlu, un nekas kopš tā brīža nav mainījies.”

- Atrunas.
- Tev jātulko nav?
- Visu dienu jau tulkoju.
- Man prieks, ka tu esi monogāma.
- Par ko tu runā?
- Par to, cik ilgi tu strādā vienā darbavietā.
- Ko tad man par tevi teikt? Tu tās maini ik pēc diviem gadiem.

– Nu nē, tagad jau četrus gadus esmu vienā vietā.

Es tulkoju, viņš veido grafisko dizainu. Es jaunus izaicinājumus nemeklēju, jo man patīk mana ikdienas rutīna: vai nu sēžu mājās, vai aizbraucu uz ofisu. Lēni čunčīnu uz priekšu savus tekstus – uzaru rindkopas citu pēc citas. Tāda pamatīga arāja. Kirils tikmēr meklē aizvien augstākas virsotnes, sarežģītākus izaicinājumus – katrs projekts viņam ir kā spridzekļa atvienošana, kailiem pirkstiem liekot krāsainu vadu mudžekli (es spriežu pēc tā, kā to dara filmās). Protams, drusku viņu par to apskaužu. Piesardzība, kurai esmu cieši iekērusies elkonī, iet pa garlaicības taciņu. Kad atceiros no rītiem papļāpāt ar savu spoguļattēlu, dažreiz apsolos būt drosmīgāka, spontānāka. Apsolos nepirkt dienišķo kanēļmaizīti, bet izmēģināt vegāno eklēru, uz kuru jau sen skatos ar kāru aci, bet baidos pirkt. Risks ir liels; lai tas atmaksātos, eklēram ir jābūt labākam par kanēļmaizīti – manu dienišķo “piecminūti baudas”. Ja eklērs man negaršos, tāpat to stūķešu iekšā, jo esmu audzināta neizmest ēdienu. Beigu beigās ne tikai nebūšu tikusi pie sava ikdienas našča, bet arī palikšu ar šķebinošu pēcgaršu mutē, un diena būs izbojāta. Būt drosmīgai nav viegli. Daudz vieglāk ir vērot drosmīgus citus. Vērot un just viņiem līdzī.

* * *

Man zvana Santa – cilvēks, kam pēc visiem loģikas likumiem nevajadzētu būt manai draudzenei. Brālis ik pa laikam neizpratnē apvaicājas, kas mums abām vispār ir kopīgs. Es skaitījos labā, kārtīgā meitene, arī tagad man viss pareizi – stabilas attiecības, bērni. Santu mana mamma vienmēr ir saukusi par “pūt un palaid” meiču, kas uz pušiem traka, pati karas kaklā un arī īpaši izvēlīga nav. Man patīk Santas patiesums un drosme. Viņa neiztaisās par labāku un nesatraucas par to, ko par viņu domā citi. Un, lai gan Santa to mēģina noslēpt, viņā ir savdabīgs viedums, tāds kā galma ākstam – katrā jokā slēpjas neērta patiesība.

Santa stāsta par savu vakardienas randiņu. Satikusies ar vīrieti, kam mazliet pāri četrdesmit un kas dzīvo kopā ar māti.

– Es viņam saku: dāvai, braucam pie tevis pameņģēties. Šis pretī: man mamma būs mājās. Es viņam: nu, tā taču nav problēma, aizvērsim durvis, un klusiņām čikibriki. Skaidrs, ka es viņu tikai dirsināju, gribēju redzēt reakciju. Tu iedomājies – viņš beigās piekrita! Tāds loh!

– Nevar būt. Tiešām?

– Es tev saku! Nu vobščem. Man rēka nāk, bet pofīg, braucam. Bieži vien tie lielākie tirlīņi gultā ir vislabākie. Zini kā – teicamnieku komplekss, grib visu izdarīt pareizi. Lai sievietei orgasms piecdesmit nokrāsās un tādā stilā.

– Un jums tiešām bija sekss pie viņa mājās? Ar visu mammu?

– Nē, mamma mums diemžēl negribēja pievienoties.

– Tu mani saprati.

– Nu jā, seksojām. Klusiņi kā pelītes. Bet bija tīri labi. Varbūt pat vēlreiz ar viņu satikšos, ja nekas labāks neuzpeldēs. Baigais romantiķis – ar puķi atnāca uz randiņu, bārstījās ar komplimentiem. Varēja redzēt, ka sieviešu žurnālos salasījies, ko sieviete vēlas. Nebūtu viņš tāds memmītis, būtu cērtams, bet memmiši nav ārstējami, tas ir dzīvē pierādījies.

– Un ko tu šovakar?

– Šovakar nākamais.

– Pirmais randiņš, vai arī jau esi tikusies?

– Ar baņķieri.

– Ar to pašu?

– Jā.

– O! Uzvelc smalko apakšveļu!

– Vissmalkākā apakšveļa ir tā, kuras nav vispār.

Man drusku skauž. Baņķieris Santu ir vizinājis ar jahtu un helikopteru, nedēļas nogalēs vedis uz Parīzi, Milānu, Londonu, Ventspili. Randiņu fāze jau daudzus gadus. Nekādas rutīnas, nekādu saistību. Nekādas laulības, jo viņš ir precējies ar citu. Santa izliekas, ka tas viņu neuztrauc, es izliekos, ka Santas izlikšanos nemanu. Baņķieri reiz redzēju dzīvē. Paslepus vēroju, cik šarmanti viņš ar visiem parunājās – apjautājās, kā mammai, kā bērniem, kā klibajam mopsim. Uz brīdi acu priekšā izlēca Santas detalizēti aprakstītā seksa aina ar baņķieri viesnīcas liftā, bet uzreiz to ar vieglu galvas purināšanu aizdzinu prom. Turpināju baņķieri vērot, visvairāk uzmanības pievēršot viņa skaistajiem zobiem. Kā tas ir – būt tādām izmanīgam donžuānam un dzīvot paralēlo dzīvi? Varbūt pat vairākas.

Kad redzu tādus baņķierus un saskatos filmas, kur neviens nav tas, kas sākumā rādās, domāju: ja nu tieši tāpat ir ar manu dzīvi? Varbūt esmu apprecējusi cilvēku, ko nemaz nepazīstu. Un, lai arī viss liekas kristāldzids, maza vieta maldiem smadzeņu stūrīti ir atstāta. Ar Kirilu mēdzam smiet, ka visīsākās attiecības ir pāriem, kas sola viens otru mīlēt mūžīgi. Un tādi kā mēs – nepraktizējoši laulības skeptiķi (jo precējušies) – dzīvo ar domu, ka nekad neko nevar zināt; attiecības jebkurā brīdī var iebraukt grāvī un no tā vairs neizlist. Es šobrīd stāvu uz grāvja malas. Kirils apgalvo, ka viņam viss ir perfektā kārtībā. Kā var būt, ka vienam viss ir kārtībā, bet otrs pusi dienas pavada, iztēlodamies, kāda izskatīsies dzīve pēc šķiršanās? Scenāriji ir dažādi. Visvieglāk man ir iztēloties šausmeni – bērni raud, Kirils draud, vecāsmātes visā vaino mani, jo sievietei ir jābūt saglābt ģimeni. Vesterna variantā Kirils krogā nodzeros un jādelējas ar ielasmeitām, bet es tikmēr duelējos ar Karlīnu, kura ir kļuvusi par pirmo un galveno sievieti Kirila dzīvē. Ja tas ir romantiskās komēdijas scenārijs, tad, kamēr Kirils pieskata bērnus (un nesatiekas ar citām sievietēm), es staigāju uz randiņiem ar dažādiem seksīgiem ekscentriķiem, kuri vēlas būt ar mani kopā, līdz nāve mūs šķirs, uz ko es atbildu, ka neesmu vēl gatava nopietnām attiecībām.

Ar nožēlu jāatzīst, ka randiņu manā dzīvē ir bijis katastrofāli maz. Varbūt tāpēc man par tiem patiek fantazēt. Ar Kirilu nebija neviena – kā viņš atveda mani mājās no ofisa Ziemassvētku balles, tā vairs prom neizbrauca. Sastīķējāmies kopā kā divi puzzle gabaliņi. Pirmais skūpst, pirmais sekss, pirmās brokastis kopā,

pirmais strīds pie “Kāruma” biezpiena sierīņu plaukta, pirmais “akmens, šķēres, papīrīt’s” par to, kurš mazgās traukus, – tas viss divdesmit četru stundu laikā. Arī otrais un trešais sekss.

Randiņi. Vienu dienu labprāt padzīvotu Santas dzīvi. Man pietiktu ar vienu dienu, tiešām. Zinu, ka nevēlos bāzt galvu iepazīšanās portālu cilpā, lai apmierinātu ziņkāri. Vēl jau esmu veca un precēta, un uzticīga. Ne tik ļoti Kirilam, cik idejai par laulību kā kaut ko ideālu, stipru un noturīgu. Ja (kad) izšķiršos, skatīsimies. Aizspriedumi pret iepazīšanos internetā man ir, tas ir fakts. Vecmodīga dāma esmu – gribu, lai ar mani vēlas iepazīties uz ielas vai Centrāltirgū pie sveramo saldumu stenda. (“Kāpēc jūs pērkat konfektes, jaunkundz? Jūs pati esat tik salda! Jūs man neticat? Nolaižiet savu pirkstiņu, tad redzēsiet!”) Mans vecmodīgums izpaužas arī tajā, ka nelabprāt dalos savās seksuālajās fantāzijās. Vienīgā, ko Kirilam esmu neapdomīgi atklājusi, ir mīlēšanās, vārtoties miltos (vēlams, ekoloģiskajos). Dzirnāviņš, to dzirdot, droši vien nosmīnētu un teiktu: “Ha, tas nu gan nav nekas īpašs! Pamēģini labāk mīlēties, būdama piesieta pie dzirnavu spārna!” Uz to es atbildētu: “Paldies par ideju! Ņemšu vērā.”